

Persona grata Tamar Nugis

Tamar Nugis jäi mulle esimest korda väga eredalt meelde Belcorena Donizetti ooperis „Armujook”; see oli EMTA ooperistuudio etendus RO Estonia laval. 2020. aastal sai Tamar RO Estonia solistik ja sellest alates on ta kindlalt ja tarmukalt sammunud ühelt loominguiliselt võidult teisele nii Estonia kui ka Vanemuise teatri lavastustes. Noore ja eduka solisti töögraafik on ootuspäraselt tihe ja pingeline, ent sellele vaatamata leidsime 4. juuni pärastlõunal aega, et veidi juttu puhuda.

Etendusaegsetel lavapausidel istuvad sinu kolleegid enamasti koridoris ja vestlevad elavalt. Sinu puhul pole ma seda eriti täheldanud. Kas sa eelistad rohkem vaikselt omaette olla?

Üldiselt pean ma end võrdlemisi heaks suhtlejaks, aga mis etendustesse puutub, siis etenduse ajal ma ei ole eriti seltsiv. Mulle tundub alati, et peaks midagi üle vaatama, kordama; muretsen, et kas nüüd ikka läheb kõik hästi. Meil on kõigil ju palju rolle, siin teatris ja seal teatris. Ei ole nii, et ma valmistun nädal aega vaid üheks rolliks. Eelmisel nädalal oli üks etendus ja nüüd on see... Võib-olla jõudsin ma selle mõned korrad läbi vaadata, mingid kohad läbi laulda, aga tervikuna laulsin seda kes-teab-kunas... Ja siis üks väikene uss justkui närib sind...

Maarja Leemet on sinu kohta ajakirjas Muusika (3. IV 2019) kirjutanud, et sa oled laulja, kellel tundub puuduvat lavanärv, mis on iseenesest kadestamisväärne omadus. Kas see vastab tõele?

On ikka lavanärv, esietenduste eel alati, isegi „Naksitrallides”, kus mul on võrdlemisi väike osa. Ma tunnen siis, kuidas veri hakkab sees liikuma. Varem, kui ma olin vähem kogenud, ajas see mind jubedasti endast välja. Etenduse päeval tundsin end väsinuna, ei olnud justkui energiat. Tundus, et ma lihtsalt ei jaksa; mõtlesin, et kuidas ma selle etenduse vastu pean. Aja jooksul sain aru, et see oligi keha moodus valmistuda eelseisvaks etenduseks või kontserdiks. Olin n-õ säästurežiimil ja õhtul oli etenduse ajal kõik juba korras. See energia, mis laval tekib, kannab läbi etenduse.

Kas ooper kui žanr kõnetas sind juba lapsena?

Lapsena jäi see mulle veel kaugeks, sest mul puudus sellega otsene kokkupuude. See ei olnud minu maailm. Ma elasin väikelinnas, lähim ooperiteater asus Tartus. Ma ei tea, kas ma mäletangi oma esimest ooperielamust... (Mõtleb veidi.) Esimese tõelise ooperielamuse sain palju hiljem, kui ma juba õppisin Elleri-koolis laulmist. See äratundmine tuli mul Savonlinnas, kui meil oli esimene orkestriproov ooperiga „Tosca”. (Tamar laulis kooris. — J. J.) Kuna „Toscas” on kooril vähe teha, siis ma istusin VIP-loožis, kostüüm seljas, ja... ma polnud midagi sellist varem kuulnud. See loss ja see suur avar ruum... Ja siis kuuled, kuidas orkester kõlab.

Teater.Muusika.K...

152,153,154,155,156,

Teater Vanemuine
Rahvusooper Estonia
Teater

Dirigent oli suurepärane — Philippe Auguin; ja sopran oli suurepärane — Kristin Lewis, ja tenor Aleksandrs Antoņenko. Muidugi olin ma ka varem kuulnud orkestrit ja sümfooniakontserte ja ooperis käinud, aga sellist taset mitte. See jäi mulle eluks ajaks meelde. Ma olin täiesti lummatud.

Sa ei tulnud mitte kohe klassikalise laulu juurde; alguses olid rohkem popi ja roki peal?

Ma mängisin bändides basskitarri ja laulsin. Tartu Noortekooris lauldes tekkis mul mõte oma häält natuke arendada, ikka just selle bändis laulmise jaoks. Tartu Noortekoori hääleseadja oli Viviane Kallaste, kelle juures käisid kooriliikmed võib-olla kord kahe kuu jooksul paarkümmend minutit laulmas. Viviane Kallaste soovitas mul astuda Elleri-kooli, kus saaksin laulutunde ja käia veel mingites tundides. Tol ajal õppisin ma veel Eesti Maaülikoolis ja Elleri-kool tundus olevat hea variant oma häält arendada. Otsustasin proovida. Esimesed pool aastat käisingi kahes koolis korraga ega puudunud ühestki loengust, aga siis tuli eksamite aeg ja ma loobusin Maaülikoolist.

Ja mida sa Maaülikoolis õppisid?

Metsatööstust.

Kust selline huvi?

Ei teagi. Mul ei läinud ülikooli astumisega kuigi hästi. Tegelikult tahtsin minna algul hoopis ajakirjanduse suhtekorraldust õppima. Läksin oma dokumentidega kohale ja siis öeldi, et väga tore, et tulite, aga registreerimine lõppes juba eile... Nii see üks minu ees sulgus. Korraks mõtlesin ka kinnisvara valdkonna peale. Metsandus tundus olevat ala, kus võiks midagi teha, ja üürikest aega ma isegi töötasin selles valdkonnas. Aga siis otsustasin minna ikkagi Elleri-kooli laulmist õppima.

Kas see bändi asi, ansambel X-panda, sul teatritöö kõrvalt veel toimib või on see täiesti unarusse jäänud?

Me tegime oma esimese albumi 2011. ja teise 2016. aastal. Teise albumi tegemine oli meeletu töö. Meil oli sümfooniaorkester ja koor ning seda kõike salvestada ja organiseerida ja... Meil läks selle plaadi tegemise peale umbes poolteist aastat! Pärast seda olime kõik väga väsinud ja muidugi ka rahast lagedad. Igaüks läks oma liitude juurde tagasi ja bänd soikus. Võib-olla me tuleme ühel päeval uuesti kokku. (Jääb veidi mõttesse.) Eestis puudub sellisele muusikale turg ja nõudlus. Üllataval kombel olime üsna nõutud Hollandis, kus käisime mitu korda esinemas.

Kuidas teha kahte asja korraga? See oli mulle juba toona keeruline. Bändis on vokaalpartiid ikka rasked ja kuidas teha seda nii, et oma häält mitte

vigastada? Samamoodi on aja- ja energiakuluga. Bändiga on esinemised öösiti. Kunagi tegin ma ühe EMTA eksami nii, et jõudsin koju vist bändi DVD salvestuselt ja kontserdilt hommikul pool seitse ja järgmisel päeval kell neli oli mul Kadrioru lossis eksam. Olin vaid neli tundi maganud...

Kui peaksid ka praegu sellist muusikat tegema, siis kas tunned, et oled juba piisavalt kogunud, et osata oma häält juhtida ja ennast mitte n-ö ära laulda?

Kõik sõltub ju sellest, kui palju ajaliselt ja millises mahus seda teha. Meil oli bändiga viis-kuus esinemist aastas, mis tähendas, et pidid ennast igaks korraks uuesti vormi ajama. Kui aga need esinemised on parajalt mõnusa perioodi tagant, nagu ooperis, siis on lihtsam ennast vormis hoida. Arvan, et ma praegu laulaksin juba kindlasti paremini kui toona.

Sa oled õppinud mitme õpetaja juures ja osalenud ka paljudes meistrklassides. Kuidas sulle tundub, kas suur hulk õpetajaid võib laulja ka ära rikkuda?

Enamus nendest meistrklassidest ja õpetajatest jäävad mul kooliaega; siis õnnestus käia ka noorte lauljate kursustel Leedus, Lätis ja Soomes. Need olid nädalased kursused, kus olid erinevad õpetajad, ja sa käisid iga õpetaja juures paar korda või nii.

Ma alustasin laulmist tavalisest mõnevõrra hiljem. Jah, ma olin käinud lapsena muusikakoolis ja mul oli olemas teatud muusikaline taust, aga ma jõudsin selle juurde tagasi hiljem. Ja seda infot, mis õpetajalt tuleb, seeditis ma teistest erinevalt. Näiteks meeldis mulle väga meistrklassides ka teisi jälgida, seda, kuidas nad laulavad. Minu arvates on igalt õpetajalt midagi õppida. Kas või seda, et mida ei tohi teha. Väga põnev oli jälgida, kuidas üks või teine õpilane mingis olukorras käitub, ja mõelda samal ajal, et kuidas mina oleksin teinud või kas ta saab nüüd hakkama või ei... Lauljal võib tekkida ka küsimus, et su oma õpetaja on rääkinud küll seda ja seda, aga mida uus õpetaja selle kohta ütleb. Kas midagi täiesti risti vastupidist? Võib tekkida ka teatud segadus, et mis hääleliik ma nüüd olen: kas tenor või bariton, sopran või mezzo-hääl? Küsimus on õieti selles, kuidas sa kogu info pärast kokku paned, mida sa õpetajalt saadud infoga teed.

Kui üks õpetaja ütleb, et sa oled bariton, ja teine, et hoopis tenor, kas sa hakkad siis tenoriks ümber õppima? Või kui oled lauljana juba mingi baasi saanud, kas võtad omaks vaid seda, mis sulle endale tundub sobivat?

Minu areng on läinud võrdlemisi loogilist teed pidi. Kui ma alustasin, oli mu hääleulatuseks oktav. Võib-olla oli mu kasutatav hääleulatus isegi väiksem — ma olingi tol ajal n-ö bass-bariton ja eks ma ka vastavaid partiisid laulsin. Mu järgmine õpetaja arvas, et ma olen pigem bariton. Ma olen ju ka

laulnud operetipartiisid, mis on mõeldud madalale tenorile, aga üldiselt näen ma ennast ikka baritonina.

On sul lauljate seas omad iidolid?

Ei ole. On see hea või halb, aga ma ei olegi leidnud oma hääleliigis ühtegi sellist lauljat, kes mulle ideaalselt sobiks. Võtame kuulsad nimed, nagu Hvorostovski... Sa kuulad teda, ja oh, tundub võimas! Aga mina ei suuda sellist häält teha isegi siis, kui tahaks. Või Georg Ots... Ma võin korraks saavutada sellise sooja värvi, nagu oli temal, aga ma ei suuda sellega läbi ooperi laulda. Hiljaaegu ütles üks kuulus laulja, et kuulsate lauljatega on see asi, et sa tunned ta hääle kohe ära. Olen ka vahel mõelnud, mis võiks olla minu firmamärk. Baritonidest on üks selliseid Itaalias ehk Giorgio Zancanaro, kellel on tõesti nagu päike hääle sees. Youtube'is on mingi video, kus ta ise ligi seitsmekümnesena laulab „Non ti scordar di me”, oma naise või kellegi teise sünnipäeval pisikeses Itaalia köögikeses. Jah, ta on vana, ta hääle ei ole enam see, aga sa kuulad ja saad aru, et selles hääles on klass. Või näiteks Jassi Zahharov... Olime ära laulnud kogu Helgi Sallo juubelietenduse („Lõbus lesk”) — selle loo lõpu dueti ajaks olen ma tavaliselt juba vaimselt väsinud ja vahel ka hääleliselt, kui olen midagi valesti teinud. Kõik plaksutavad ja siis läheb Jassi õnnitlema Helgit, hakkab laulma ja sul tekib kohe see äratundmine...

Kas see energia, mida sa pead ühe rolli sooritamiseks, enese mobiliseerimiseks koguma, on väga suur? Või tuled lihtsalt, vaatad korraks osa kiiruga läbi ja hakkad laulma?

Kui hääle on korras, siis käin grimmis ära, teen oma hääleharjutused, proovin mingid kohad siit-sealt ja loen teksti või mida iganes ja lähen peale... Seda ei ole, et hakkaksin end kuidagi eriliselt rolli sisse viima. Sellepärast võtabki rolli ülessoojenemine, joone peale saamine teinekord natuke aega. Aga kui olen väsinud või on mu hääle väsinud, siis tuleb rohkem vaeva näha, et joone peale saada. Ja vahet ei ole, kas teed väiksemat või suuremat rolli, lähenemine on ikka sama. Mingit lati alt minemise võimalust ei tohi olla. Sooritus peab olema tasemel!

Ooper, operett või muusikal — mis on su lemmikžanr?

Operetist ja muusikalist tean ma tegelikult väga vähe. Ma ei oska neid hinnata ega pea ennast neis žanreis pädevaks. Ooperit tunnen ma mõnevõrra rohkem. Kõige enam paelub mind vist siiski ooper, ehkki ma väga nautisin ka Javert'i rolli muusikalis „Hüljatud”. See oli väga lahe. See eeldab ka veidi teistmoodi laulmist, aga ooper on mul ikkagi esikohal.

Oled saanud noore lauljana teha juba palju eriilmelisi rolle ja mulle tundub, et Vanemuises isegi huvitavamaid kui Estonias. Mis on senini olnud sulle raskeim roll?

Vaieldamatult kõige raskem on minu jaoks olnud krahv Zedlau „Viini veres”.

Vokaalselt või üldse?

Vokaalselt. See on tenori partii. Seda õppida oli väga lihtne; ma kuulasin ja laulsin, sest muusikaliselt on ta lihtne, aga teha seda nii, et sa seal ellu jääksid... Tegelikult on seal ainult üks duett kohe opereti alguses, mis tapab hääle, sest see istub tenori tessituuris.

Duett Josefiga?

Jah. Ja kui ma suudan selle nii ära laulda, et ma ennast ära ei tapa, siis edasi saab minna juba rahulikult. Kui ma aga seal teen endale liiga, siis kannatab ka ülejäänud etendus veidi. Kõik saab küll tehtud, aga enda jaoks on niru... Ka „Lõbusa lese” Danilo on selles mõttes raske ja kõrge laulda. Aga kui ma saaksin seda teha nüüd piisava tihedusega ja palju kordi, siis ei oleks see enam probleem.

Sel hooajal algab mul praegu seitsmes prooviperiood; mul on olnud kuus esietendust. Seda on natuke palju. Äsja sai mu tütar 11-kuuseks... On olnud keeruline hooaeg, ka üks prooviperiood Tartus. Olen kahe teatri vahet sõitnud kokku viis ja pool tuhat kilomeetrit...

Ise oled tartlane?

Tegelikult olen ma pärit Põltsamaalt. Tartus käisin Maaülikoolis ja Elleri-koolis ning pärast seda tulin Tallinna.

Mõned ütlevad, et neile väga meeldib kahe linna vahet sõita, et see ongi neile nagu puhkus. Kuidas sinul on?

Kui sa ikkagi viis ja pool tuhat kilomeetrit paari kuu jooksul maha sõidad, siis on see pigem väsitav. Sõitmine tuleb ju alati sellisel kellaajal, et kas õhtul hilja pärast proovi või hommikul enne proovi. Vahemaa ei ole ju suur, aga oled ikkagi perest ja kodust eemal. Just siis, kui lapsed on väikesed... (Jääb mõtlikuks.)

Kas lastega kodus olemine on sulle totaalne lõõgastus? Ka see on rollis olek, pead neid ju kasvatama ja nendega suhtlema, nad ju ootavad tähelepanu.

See on samamoodi väljakutse ja seda rolli tuleb ka õppida. Aga tundub, et aja möödudes läheb see lihtsamaks.

Kas su pere on Tallinnas või Tartus?

Ikka Tallinnas.

Kas sa pead ennast rohkem tartlaseks või tallinlaseks?

Ma olen ikka täiesti tallinlane, olen juba üle kümne aasta Tallinnas elanud. Mulle meeldib Tartus käia ja meeldib Tartu ja kui mõelda sellele, mis Tallinna linnas toimub, siis oleks mul nii mõndagi öelda, aga ma pean end siiski tallinlaseks. Tegelikult olen ma aga maakas.

Tulles veel Tartus käimise juurde: kui tekib küsimus, kas ma tahan teha don Giovannit, siis ma muidugi sõidan see viis ja pool tuhat kilomeetrit edasi-tagasi. Sõidan kümme tuhatki, kui vaja. Sest kunagi ei tea, millal see võimalus uuesti tekib. Kui saaks käia näiteks Saksamaal või mujal maailmas, siis see vahemaa oleks ju veel suurem...

On sul oma unistuste roll?

Ma olen mõelnud selle peale, aga ma ei tunne veel piisavalt hästi oma häält. Ega tunne ka operi partiisid veel nii hästi, et võiksin öelda, et näiteks di Posa roll „Don Carlost” on justkui minu häälele. Võib-olla on, aga võib-olla ei ole ka. Noh, Verdi asju tahaksin kindlasti kunagi laulda. Don Giovanni oli... ütleme nii, et ma ei olnud kindel, kuidas see mu häälele sobib ja kuidas ma sellega hakkama saan. Mozart on üldse mul selline... nii ja naa. Eks ma muidugi tahaksin teha Oneginit. Tihtilugu sõltub see ka lavastusest. Vahel mingi roll ei sümpatiseerigi nii palju kui just konkreetne lavastus. Olla lihtsalt osa just sellest protsessist ja energiast.

On sul oma lemmiklavastaja?

Ilmselt on mul veel vähe kogemusi, aga minu jaoks oli väga kasulik inimene Samuel Harjane, kes lavastas Tartus „Hüljatud”. Sa lähed ja oled Marko Matvere kõrval mingi tundmatu nimi... Aga Samuelil oli viitsimist nokkida, et tee seda või nii... Füüsiliselt olen ma piisavalt kogenud, et liikumisega hakkama saada, aga Samuel tahtis sinna midagi muud, just rolli mõttes. Ühe tantsuproovi ajal kutsus ta mu kõrvale ja me võtsime temaga ühte stseeni tund aega läbi. Ta oskas küsida olulisi küsimusi ja juhatada mind õigesse suunda, nii et järgmisel korral seda stseeni tehes tundsin ma ennast paremini.

Paljudel lavastajatel on häid ideid. Vahel häirib mind aga see, kui lavastaja oma algset ideed üle ei korda. Sest kui näitleja või laulja ei saanud täpselt aru, mida lavastaja mõtles, ja teeb sellest ära umbes kaheksakümmend protsenti, siis kolmandaks prooviks on sellest järele jäänud viiskümmend protsenti ja sealt ei sära enam lavastaja esialgne geniaalne idee läbi. Tuleb lihtsalt mingi ümmargune asi. Vahel jääb puudu oma ideega lõpuni välja minemisest. Tuleks nõuda, et see teostataks.

Sind laval vaadates tundub, et sa liigud üle keskmise hästi. Kas sa oled tantsu õppinud?

Ma ei ole käinud otseselt tantsuringis ega tegelnud võistlustantsu või balletiga, aga põhikooli ajal oli meil igal talvel kuu või poolteist peotantsu kursust. Õppisime põhitantse, põhisamme. Pärast seda osalesin ma veel ühel lühikesel kursusel, mida tegid Kaisa Oja ja Martin Parmas; nende kursus oli juba edasijõudnutele.. Seal mu liikuvus alguse saigi. Ühesõnaga, mul on nagu mingi vajadus end füüsiliselt väljendada.

Kui sa tuled „Lõbusas leses” lavale, tundub kõik elegantset muusikasse sulanduvat. Ka „Naksitrallides”. Sul tuleb see kuidagi pisut lohakalt-elegantset välja. Jääb tunne, nagu oleks see hästi paika pandud või siis kohutavalt hästi improviseeritud.

Teatud hetkedel ma, jah, liitudes pigem improviseerin. Aga selleks on vaja mingit impulssi, ma ei saa seda sundida. Koreograafiat tehes ei pruugi see mul üldse välja tulla. Näiteks „West Side Storys” oli mul väga raske seda teha.

Sa oled ju kaasa teinud ka ühes balletis nimega „T-ballett”.

Me tegime seda Tallinnas Telliskivi linnaku rohelises saalis. Mul oli marginaalne roll, rohkem pealtvaataja oma. Aga sellest korrast on mul meeles, et kui oli vaja minna baleriini juurde ja tõsta ta teise kohta, siis ma läksin mõttega, et noh, teeme siis ära... et ma hakkasin seda nüüd sooritama. Ja meeles on see hetk, kui ma võtsin baleriinikese oma käte vahele ja sirgete kätega jalutasin lihtsalt mööda tuba, mõeldes samal ajal, et kuhu ma temaga siis nüüd lähen.

Sind kutsus sinna Anu Ruusmaa, kes andis EMTAs liikumistunde?

Need tunnid Anuga akadeemias... Ta ei nõudnud meilt, et nüüd peate balletti tantsima, vaid õpetas meid mingil määral keha tunnetama. Ma arvan, et mu rühile mõjus see väga hästi.

Muusikakoolis õppisid sa klaverit. Ka sa suudaksid ennast ise ka saata?

Ma õppisin klaverit vast neli aastat, aga siis tulid juba puberteet ja muud asjad peale. Mäletan, et umbes nädal enne lõpueksamit ütles mu klaveriõpetaja, et Tamar seda kooli ei lõpeta. Siis veetsin kaks päeva muusikakoolis harjutades ja tegin midagi siiski ära. Klaverit mängides on minu probleemiks lehest lugemine. Ma ei haara lennult. Pigem võin peast mängida mingeid oma laulukesi ja lihtsaid poplugusid saata. Aga et ma praegu hakkaksin Papagenot laulma ja saadaksin ennast klaveril, ei.

Su lauluõpetajad on olnud Viviane Kallaste, Taavi Tampuu ja Monika

Hauswalter. Mida nad on sulle andnud?

Viviane tegi mind üldse tuttavaks klassikalise muusikaga. Ma läksin Elleri-kooli ju mõttega, et ma ei hakka ooperilauljaks. Ja muidugi, olles noor laulja, arvasin, et oskan juba väga hästi laulda. Viviane ütles aga, et ooperilaulu õpime me ikka kümme aastat või rohkem. Ja mina mõtlesin, et kümmet aastat ma küll ei kavatse õppida. Kui sa mõnest asjast midagi ei tea, siis võidki olla endast juba heal arvamusel. Ma ei harjutanud meeletult, ma ei teinud midagi erilist. Solfedžos olin ma lastemuusikakoolis olnud ikkagi väga kehv; ma ei saanud aru, et selles on omad süsteemid. Aastaid hiljem tabasin, et see on nii lihtne...

Taavi viis mind bass-baritonist üle baritoniks; me tegelesime selle repertuaariga ning otsisime minu hääle võimalusi ja diapasooni piire. Monikaga oleme otsinud vastuseid seni vastamata küsimustele. Need on olnud mingid ammused probleemid; olin neist teadlik ja üritanud abi saada siit ja sealt. Juba esimeses tunnis leidis Monika need üles ja see oligi mulle kõige olulisem. Ja me hakkasime otsima lahendusi. Suvel saab meil koos töötatud vist juba neli aastat. Alguses maadlesime palju ja iga tund oli mulle raske väljakutse: kas mul on selle tulemusel lihtsam laulda? Kas ma väsin vähem ära või teen häälele vähem haiget? Kui enne läks meil pärast mingit pausi esimene tund selle peale, et otsisime kõike uuesti, siis nüüd ma suudan juba enam-vähem raamides püsida. Töö jätkub.

Kas sa vajad pidevalt enda kõrvale õpetajat või peaksid juba ise hakkama saama?

Tundub, et meie erialal on eriti vaja, et keegi kuulaks sind üle ja annaks nõu — mitte küll iga päev, aga mingi aja tagant. Kui sa tahad saavutada Eestis Euroopa või maailma kvaliteeti, siis kust need lauljad peaksid tulema? Kust võtab laulja raha, et õpetajale või hääle-coach'ile tasuda, ma ei tea. Me ei saa öelda, et inimesed ei ole andekad, lihtsalt maailmaklassil ja eesti klassil on suur vahe sees. See tuleb Eesti väiksusest, mis on ühtaegu nii pluss kui miinus. Sellel, et Eestis on nii vähe inimesi, on nii head kui halvad küljed. Konkurents on väiksem.

Kas sa vabal ajal kuulad muusikat? Mõned keeravad muusika kodus üldse kinni ja naudivad vaikust.

Jaa, ma saan sellest aru. Aga mul ei ole see nii ekstreemne. Ma ei lähe küll koju ega pane ooperit peale — kodus on mul praegu muud helitekitajad —, aga autos ma vahel küll kuulan näiteks ooperit. Ning samas võin ma kuulata ka raadiost suvalist tümpsu. Oli mingi periood, kui ma sellest eemaldusin, ehkki tümpsus on ka oma võlu. Selline sümfooniline rokk on minu jaoks ikkagi alles, kuigi ma nüüd kuulan seda vähem.

Raamatud? Oled sa suur lugeja või pigem mitte?

Ma teen kõiki asju nii, et ma kas teen intensiivselt või ei tee üldse. Võib minna aastaid, ilma et ma võtaksin kätte mõne raamatu, aga siis ma ühel hetkel võtan ja järgmiseks hetkeks on see loetud. Kui tuli koroon, siis oli pisut aega ja ma lugesin ühe seeria raamatuid peaaegu nonstop läbi.

Kas suvel, kui on puhkus, hoiad sa ennast lauljana ikka vormis?

Jah, sest pärast on väga raske jälle joone peale saada. Viimased aastad on olnud sellised, et töö läheb peaaegu juuni lõpuni välja. Siis on mul veel nädal aega üks kursus ja augusti alguses on juba proovid, nii et puhkuseks jääb kolm nädalat. Aga isegi seda on palju. Kuid natuke on vaja puhata ka; ma tunnen, et hooaeg on olnud ka pingeline, mitte vokaalselt, aga lihtsalt pingeline.

See, mis maailmas praegu toimub — koroon, sõda ja kõik muud asjad kokku —, tekitab meis ilmselt palju pingeid. Ühel hetkel tahaks sellelt rongilt lihtsalt maha astuda...

Tahaks kuidagi nagu stepsli välja tõmmata. Aga mul isiklikult käib kogu aeg selline rehendamine: kuidas ma planeerin oma aega, mis päeval olen mina lastega kodus, millal naine? Kust leida aeg, et õppida ära järgmine roll? Millal selle või teise etenduse proovid algavad? Kõik see väsitab, mitte tegemine ise. Kogu aeg on sees teatav rahutus või pinge, sest ma tean, et mingi uus asi on kohe tulekul.

Mind väga häirib ka see, kui ma ei tea, mis rollid mul järgmisel hooajal tulevad. Mitte et ma neid õpiksin, aga ma tahan, et see noot mul lihtsalt kapi peal seisaks. Ja siis ühel hetkel teen ma selle lahti ja vaatan korraks läbi. Siis ta seisab veel pool aastat ja siis ma teen ta uuesti lahti... Mul on seda vaja. Ma arvan, et järgmine hooaeg tuleb selline stabiilsuse otsimise hooaeg. Ja sealt edasi hakkame otsima uusi kvaliteete.

Kuidas sulle tundub, kas ooper ja operett kui žanrid on hakanud oma aega ära elama? Kas nad surevad välja? Et ühel hetkel need enam kedagi eriti ei kõneta?

Ma tahaksin öelda, et muidugi jäävad need püsima, aga tegelikult ma ei tea vastust. Ma arvan, et minust targemadki inimesed ei tea vastust. Mina saan anda kõik endast oleneva, et näidata, et ooper või operett on lahe! Praeguses infoväljas, kus kõike on nii palju, on lihtne selles ära kaduda ja tekib küsimus, kas ooper peaks muutuma kuidagi kaasaegsemaks. Aga mina ei tea, kas peab. Võib-olla peaks? Samas, vaata kas või „Naksitrallégi” — see on tükk, mis meeldib minule, sinule ja meist veel vanematelegi just oma sisu ja nostalgia tõttu. See on teos, millega on võimalik saada just noort publikut esimest korda teatrisse. Tihtilugu ütlevad

inimesed, et nad ei ole teatrisse sattunud. Aga kui juba on sattunud, siis on tõenäoline, et nad tulevad teist korda ka.

Vestelnud JAAK JÕEKALLAS